Miskovics Anna

Repül a macska

Nagyikához indultam azon a meglehetősen füllesztő nyári délutánon, mikor eme eset megesett velem. Palacsinta illata szállt a konyhában, a saját levemben főttem, amint megcsörrent a telefon. Ahogy beszaladtam a szobába, hogy felvegyem, egy esetlen hang csapta meg a fülemet. 'Hogy szabad vagyok-e? Nagyi, a tűzhelyen hagytam a serpenyőt', feleltem. Éreztem a meleg fémen vékony rétegben melegedő olaj és a hátra maradt tészta elegy édeskés aromáját. 'Le kell tennem', erősködtem. 'Mennem kell, mert felgyullad a konyha. Nem vicces nagyi, és ki akar hideg palacsintát enni? Még, hogy tegyem el holnapra, sok lesz a jóból.' Nem akartam, hogy miattam törje magát, a leeresztett redőnyök ellenére is beragadt a meleg a panel második emeletén ezen a pokoli nyáron. Négy hete a hőségriadó árnyékában keltünk és feküdtünk, de leginkább csak döglődtünk, mint a felfordult bogarak. Ha én erősködtem, a nagyanyám nyomult, mint egy Tigris tank, hasztalan volt az ellenállás. Büszkén és magabiztosan, ugyanakkor szeretetteljesen vitte véghez az akaratát. 'Jól van mama, jól van, de azért még befejezhetem a maradékot, igaz?' Kérdeztem. 'Annyit még csak kibírsz, mielőtt útra kelnék. Kegyetlen vagy, hogy ilyen időben kihajtasz az utcára, tudod te milyen átkozott meleg van odakint? Már a gondolattól ledobtam vagy három liter vizet. Még, hogy meglepetés! Ugyan, miféle meglepetés… Az lenne a meglepetés, ha nem lenne meglepetés. Az a meglepő, hogy ilyenkor nem a kádban hűsölsz, limonádéval a kezedben, hanem engem szalasztasz. Hogy tojást? A múltkor vittem egy hadseregnek való tojást. Nem, persze, hogy nem sajnálom, hogy mondhatsz ilyet. Viszem, viszem, csak ne nyavalyogj, nem bírom, mikor ilyen kappanhangon utasítgatsz. Igenis utasítasz, mint egy hóbortos őrmester.' 'Mi ez a szag?', hallottam anyuka kiáltását a fürdőszobából, így most jobbról, balról női felmenőim számonkérésétől zsongott a fejem. 'Csörgött a telefon? Felvetted?' 'Igen, anyu', ordítottam vissza a nagyszobából, miközben lefogtam a kagylót a kezemmel. 'És ki volt az? Mit akart?' 'Ugye ezt nem így akarod megbeszélni? Jehova tanúi!' szállt a hangom felé, bízva, hogy számíthatunk a szomszédok megértésére. 'Remélem, megmondtad nekik, hogy kivel szórakozzanak.' 'Persze, persze, mondtam, hogy majd hívjanak hétköznap, akkor szívesen áldozol rájuk a drága időből.' Anyu elhallgatott, így megragadtam az alkalmat, hogy várakozó nagyanyámat kiengeszteljem. 'Nagyika, hát te még itt vagy? Azt hittem eluntad. Hogy

mondjam meg anyának, hogy ne tartson fel, mondd meg neki te, ha olyan bátor vagy. Bokszoljátok le egymás közt, engem hagyjatok ki belőle, tudod, hogy nem bírom a véres sportokat, nemhogy engem tegyél meg döntőbírónak. Jól van, jól, szedelőzködöm, és megyek, feltéve, hogy engeded. Igen, minél tovább tartjuk a kagylót, annál biztosabb, hogy füstmérgezést kapunk, és ránk hívják a tűzoltókat, még biztosabb, hogy soha napján sem érek át. Ne, ne, a mesedélutánt tartogasd délutánra mama. Hamarosan! Csibész becsületszavamra, igen.' 'Ég valami?', kontrázott anyu az iménti hosszúnak mondható hallgatás után. 'Én, felgyulladok tüstént!', hangoztattam, amint, mit szépítsük, kapkodva rácsaptam nagyira a telefont. Majd megbékél, ha ott leszek. Éles, füstös szisszenés szállt fel, amint megengedtem a hideg vizet a forró serpenyőre. Anya nézett rám értetlenkedve a fürdőből visszafele. 'Mégis mi az isten történt itt?' 'Generációs csúcstalálkozó. Most befejezném, ha nem bánjátok.' 'Mit bánom én', rántotta meg a vállát, és már el is tűnt a nappali sötétjében. 'De nyisd ki kicsit az ablakot és a bejárati ajtót, hogy kimenjen ez a szag', szólt az intelem bentről. Igyekeztem összekapni magam, az itthoni palacsinta már a múlté, beláttam, hevenyészetten kisütöttem a maradék keveréket, és kapkodva félretoltam. 'A csintalanok a konyhában, nekem rohannom kell, tudod milyen a mama', vetettem oda anyunak, amint elsuhantam mellette. 'Ami megmarad, mehet a hűtőbe.' Egyik lábam itt, a másik ott, és máris az elviselhetetlen perzselés közepette találtam magam, amint a beton tolakodóan visszaverte rám a nap kéretlen ajándékát. Mintha ördögi kezek simogattak volna, felfogott hajam alól vékony csíkban csorgott a veríték a nyakszirtemen le a gerincem vonalán. Nyitott ablak mellett haladtam el, melyet roppantmód furcsának találtam a napnak ebben a szakában, ilyen szakadatlan hőhullám mellett. 'Mit keres itten az az átkozott?', hallatszott bentről a szívélyesnek éppen nem mondható kérdés. 'Ki vele! Ki vele, de azonnal!', folytatta. Ez felpiszkálta fáradt kíváncsiságomat, de tudtam, nem ez a legjobb alkalom az időhúzásra, így hamarost továbbálltam. Nem volt sok hátra, mire felfelé caplattam csüggedten a lépcsőházban. Megzavarodtam. Idő és tér összemosódott, mikor is az ajtón benyomulva ismerős illat fogadott. Közelebb lépve a konyhához, nagyi épp az utolsó darabot dobta a magasba. Tűpontosan érkezett a serpenyőbe, mint egy műugró aranyat érő vízbe ugrása. Fensőségesen nézett rám, mint aki pontosan tisztában van a teljesítményével és az értékeivel. Persze, hogy nagyika is nekiállt negyven fokban palacsintát sütni, csak, hogy ne maradjon ki a családi bolondériából. Nem is volt akkor olyan meleg, gondolhatják, de igenis az volt, hogy még az agyvizem is majd' felforrt, mire felkapaszkodtam a

mamához az emeletre, s a bőröm szinte gőzölgött, ahogy a hideg víz alá pattantam a fürdőben, hogy életet leheljek magamba. A maradék önérzetem tartott vissza attól, hogy ne pucéron szaladgáljak a lakásban, és a tény, hogy a gondolatát sem bírtam, hogy ruha nélkül érintkezzek a bútorokkal. Nagyapa egyik elnyűtt trikója szolgáltatott a nyári kollekció sikerdarabjaként, és örömmel konstatáltam, hogy még a sejhajom is takarásban tartja. Nagyika szimultán csinálta a dolgokat, vérbeli profiként, mondhatjuk, és a hőség áldásával minden melegen került az asztalra. Nekiveselkedtünk, és egy letarolt ország éhezői is megirigyeltek volna minket. Magam is benyomtam jó párat. Nyolc darabot. Töltve. Természetesen. Kezdetnek. Aztán itt-ott elnyammogtam egy-egy darabon. A kakaó kellemes folyós állagúra olvadt a tészta alagútban, minthogy a mazsolás túrót is pépesre párolta a krémszínű manna gőze, hogy a langyos kajszi lekvár édes kényeztetéséről már ne is ejtsünk szót. Hogy megérte-e átverekedni a két kerület közt elterülő forróságon? Hát, hogy a fenébe ne. Ha már kipárologjuk a lelkünket, legalább a szánk legyen tele az utánpótlással. Napokra elegendő ellátmány volt ez, nem tagadom, és habár nagyobb szükségét éreztem az állandó vízivásnak, mint bármi másnak, de a kínálkozó alkalomnak mégsem tudtam ellenállni. Na már most, hogy két darab közt némi szolid csevejt is megejtettünk, az már csak természetes. Nagyikának mindig volt mondanivalója, ami részben megnyugtató volt, kedélye és állapota ekképp nem vetett fel kétségeket, ugyanakkor figyelmemet teljes egészében lekötötte, és lépést kellett tartanom vele, ha nem akartam ismétlést kérni, amit restellem bevallani, bizony nem akartam. Nagyapa úgy tűnt olyasfajta tehetséggel volt megáldva, vagy a sok éves tapasztalat tette, ezt még nem volt időm rendesen átgondolni, hogy a két fülével két irányba tudott hallgatni és figyelni, a tévére és a nagyira egyszerre. Biztos soká tréningezte magát. Én megelégedtem a mama szóáradatával, a jelenlegi időjárási körülmények közepette ez is sok erőmet kimerítette. Miután jól belakmároztam mindkettővel, elérkezettnek láttam az időt a távozásra. A tojásokat betettem a hűtőbe, most már világos, miért volt szükség rájuk. 'Hogy a papának ne kelljen nélkülöznie a reggeli rántottát, értem.' Nagyi emlékeztetett és figyelmeztetett a kinti lét veszélyeire, 'az egy küzdőtér', így ő, 'nagyon vigyázz magadra szívecském. Palacsintát biztos ne csomagoljak? Anyádnak se?' Mire megértettem vele, hogy a magunk adagja vagy annak maradéka minden bizonnyal még otthon pihen, feladta győzködésemet, és utamra engedett. Az ablak, mely előtt jöttemkor elhaladtam, még mindig tárva-nyitva állt. A közönséges beszédfoszlányok ezúttal is megkörnyékeztek. 'Hát, hogy a francba nem tudod

megfogni, én biza megnyúzom, ha a kezem közé kerül', bántotta fülemet az ablakon kiszűrődő rikácsolás. Szégyenérzetemet már rég megette a meleg, nem mozdultam, csatakosan, de gyökeret eresztettem. Nehezen hittem, hogy ez a jobbára két órája kezdődő közjáték sehogy sem akart a végére érni, mint egy megkérdőjelezhető betétekkel tűzdelt újkori opera, felkeltette kíváncsiságomat, és lekötötte minden figyelmemet. 'Ott, ott szalad, nem hallod? Nem látod, Jóska? Eridj, ne ügyetlenkedjél már, az eszem megáll a szerencsétlenkedésedtől. Én mondom, jobb lett volna, ha magam mászok alá, mindjárt beszorulsz, az az átkozott meg simán eliszkol.' A kiüresedett város elnéptelenedett utcáján álltam egymagam, nevetve. Olyan jóízűt kacagtam, hogy azt még a palacsinták is megirigyelték volna, a nyomába sem értek derültségemnek. Hogy nem láttam, csak hallottam a mocskolódó, idegbajos idegeneket, csak fokozta szórakozásom értékét. Rádiókabaré. Vajon mit üldöznek? Nem egymást, az már biztos. Jóska be van fogva, de sehogy sem tudja teljesíteni férfiúi kötelességét, ezt minden bizonnyal betéve tudja a ház. 'Majd most!' hallatszott a diadalittas kiáltás bentről, megtörvén a monotóniát. Dulakodás hangja szűrődött ki, pont, mint mikor versenyt futnak a parketten, tíz négyzetméteren. Jóska üvöltése, amint lába beakadt a szőnyegbe a nagy igyekezetben, és térdre borult fejjel előre a kereveten. Feltételezem. Az ezt követő kocsis szájába való foszlányok erre engedtek következtetni. Mint egy nyomozás, apró darabonként igyekeztem összerakni a kirakóst, a hangokhoz képet társítani a fejemben. Egy álomban éreztem magam, hisz az élet olyan valóságtól elrugaszkodott volt, olyan mesterien megkomponált káosz, olyan emberin őrült. 'Na, most aztán jól megcsináltad Jóska, az istenedet, hogy még a magad lábában is elbotlasz… hát hogy akarod így elkapni? Nehogy már orvost kelljen hívni hozzád, hogy nézne az ki! Tápászkodj fel, úgy is van.' Jóska akár egy keljfeljancsi teljesítette a parancsot. 'Az a szőnyeg volt', eresztette ki magából halkan, mint egy léket kapott gumicsónak, de nem talált megértő fülekre. 'Hogy mondtad?', kérdezett vissza, miközben villámokat szórt a szeme, mire Jóska bölcsen, évtizedes tapasztalattal a háta mögött hallgatásba burkolózott. Rövid hatásszünet után váratlan lövésként csattant fel a levegőben az 'Ott rohan! Utána!' Jóskánk pedig egy szempillantásnyi idő alatt ugrott a parancsra, szinte még el sem hangzott. Hiába, azok a házas – szolgálatban – töltött évek, azok biza csodákra képesek, s mint most is, Jóskát minden bújátbaját és fájdalmát feledtetve indították csatába. Ugyan bátor volt, de menete nem sokáig tartott. Sikamlós hangok, aztán Jóska jajveszékelése, és ment a tíz pont a leszúrt Rittbergerért, amint a saját verítékén kecsesen hanyatt vágódott. Aggodalmas vetődés helyett, hogy a segítségére

siessen, az asszony csak a fejét ingatta, kifejezve elégedetlenségét. A történet eme pontján, ugyan ki hitte, hogy segítő kezet nyújt neki? Nyomorult Jóska egyedül állt talpra. 'Most aztán megint elbújt miattad, hol a pitlibe lehet? Kár volt felállnod, négykézláb többre mennél. Nézd meg ott! Nosza, ne kéresd magad! Jaj, most mit állsz ott, ilyen értetlenül?' Jóska térdei alatt finoman megnyikordult a parketta, lélegzetvisszafojtva várván a folytatást hegyeztem a fülemet. 'Itt nincs semmi.' szólt a rezignált hang. 'Mi az, hogy nincs ott semmi?' 'Az, hogy nincs. Nyista Pista. Semmi se. Nada. Hogy mondjam, hogy megértsd?' Megbizseregtem, ahogy Jóskát elöntötte az élet, és eleresztett egy félénk beszólást. Az ezt követő hosszas némasága nem sok jót ígért. Ez a szemek játéka lehetett, az arcizmok küzdelme, amely meghátrálásra késztette. 'Ezt meg sem hallottam.' hangzott a hosszúnak tűnő perc után. 'Szóval, ha ott nincs, akkor hol lehet? Ne, ne állj fel megint, kússzál el arra.' Szégyelltem, de somolyognom kellett, a szelíden csikorgó hangok jelezték, hogy Jóska kutya mód útban van. Mindennél jobban vágytam látni őket, de a kerítéstől messze esett az ablak, s magasan helyezkedett el. Ha felkapaszkodom, és megállok a beton talapzaton, talán elkapnék valamit. A hangjáték meghozta a kedvem, s most többet akartam. Az egész falatot, a teljes menüt, a komplett paradicsomi lakomát. Körbetekintettem, még mindig csak a megnyugtató nihil. Szó szerint szél sem szelelt. Mitévő legyek? Kérdeztem magamtól, magamban. Őrlődtem az illem, a józanész és a leküzdhetetlennek tűnő kíváncsiság között. Akármit is űztek ily vehemenciával, biztos piszok jól szórakozott, talán még nálam is jobban, hogy órák óta velük volt, ahelyett, hogy nyúlcipőt húzott, és elslisszolt volna. Végső soron első sorból nézte a paródiát. Ki hagyna ott egy ilyen príma helyet? Amint megpróbáltam belekapaszkodni a felhevült kerítésbe, elkaptam a kezem. Hogy a fenébe lehet ennyi eszem? Nem számoltam azzal, miként sütötte a nap egész addig a pillanatig, automatikusan a számhoz kaptam, hogy megnyaldossam szegény ujjaimat. Az eltökéltségemet ugyan nem törte meg, így a betonoszlopot ölelve igyekeztem feltápászkodni a kerítésre utóbb. Kisebb-nagyobb nyögések és fújtatások közepette, bizonytalanul álltam meg, mikor is váratlanul, gyors mozdulattal nekem rontott valami. Lám a nagyinak igaza volt, ez itt kint valóban egy küzdőtér, csak győzzünk talpon maradni. Csíkokat láttam csillagok helyett, megbillentem, ösztönösen belekapaszkodtam az első kezem ügyébe kerülő kerítésdarabba, a sokktól a meleg érzetem is megszűnt egy pillanatra, amint kitekeredve seggre huppantam a beton talapzaton. Csak úgy kalapált a szívem a hirtelen jött izgalomtól, az ijedelemtől, hogy majdnem kezem-lábam törtem, s csak egy hajszálon

múlt, hogy nem végeztem kiterítve a forró betonon, ahol nagy eséllyel előbb olvadt volna le a bőr a húsomról, és a hús a csontjaimról, mielőtt egy lélek is felfedezhetett volna, amíg még ér valamit az asszisztencia. Ahogy lepillantottam egy vörös cirmos szemezett velem kaján vigyorral a képén, ahogy a mancsát tisztogatta, olyasfajta kifejezéssel a képén, mintha azt kérdezné, 'hol találok most egy másik árnyékos helyet magamnak?' Épp, hogy magamhoz tértem, mikor a bentiek szólama ismét felcsendült. 'Gyorsan csukd be az ablakot!' Ordította Jóskának. Nem láttak meg, s én sem láttam őket. Hiába volt az egész cécó, hogy feltornásszam magam, túl későn cselekedtem. 'Most aztán megkapta a magáét, remélem, nem merészkedik még egyszer ide.', folytatta, az arcomon pedig ismét elterült a jól ismert mosoly. Ha te tudnád, gondoltam magamban. Ezen a pofin nem a rettenet jeleit láttam, nem. Mintha csak megszánta vagy elunta volna őket, biztos voltam benne, hogy ha úgy akarná, még három nap és három éjjel kergette volna őrületbe őket, s Jóska térdét véresre koptatta volna a sok gyermekmód mászás. Talán csak megkönyörült a sanyarú sorsú Jóskán, megkegyelmezett neki, hogy úgy mondjam, nem akart még tevőlegesen sem részt venni a gyötrésében. Kissé elszégyelltem magam, hogy mindezidáig úgy élveztem a tortúrát, melyen keresztül kellett mennie, habár a kis szőrös sem volt rest órákig elnyújtani agonizálását. Egy pillanatig néztük egymást, majd körbepillantott, igyekezett eldönteni, merre tovább. Amint az utolsó csepp adrenalin is elhagyta a testemet, és látszólagosan magunk mögött hagytuk a tébolyt, érezni kezdtem a meleg beton tolakodását a bőrömön. Rájöttem, hogy nincs keresnivalóm ott, ahol vagyok, sőt mi több, már nem vágytam maradni. Lecsapott rám a hőség semmi pillanat alatt, ahogy a figyelmem felszabadult. Mintha egy vastag szőrmekabátba bújtattak volna, amit nem lehet levedleni. Micsoda elvetemült ötlet volt ott hagyni a sötét lakás biztonságát és langymelegét. Vajon a nagyi mit szólna a kis bajkeverőhöz? Óvatosan csúsztattam le a testem a betonon, hogy aztán megragadjam őt, de, mint arra már rájöhettem, a huncut dögnek megvolt a magához való esze. Nagy szökkenéssel lőtt ki, rohanva odébb állt, mielőtt magamhoz ölelhettem volna, végül is nem hiába adta elő a szabadulószámát, s most kaméleon módjára olvadt be a gőzölgő városi rengetegbe.